

U M O W A

o współpracy kulturalnej między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej, podpisana w Berlinie dnia 8 stycznia 1952 r.

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 29 lutego 1952 r. — Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 77).

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

BOLESŁAW BIERUT

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu ósmym stycznia tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego drugiego roku podpisana została w Berlinie Umowa o współpracy kulturalnej między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej w następującym brzmieniu dosłownym:

U M O W A

o współpracy kulturalnej
między
Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a

Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej w przeświadczeniu, że wzajemne poznanie wartości kulturalnych służy zbliżeniu

A B K O M M E N T

zwischen
der Regierung der Republik Polen
und
der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik
über kulturelle Zusammenarbeit.

Die Regierung der Republik Polen und die Regierung der Deutschen Demokratischen Republik überzeugt, dass das gegenseitige Kennenlernen der kulturellen Werte

narodów, przekonane, że wzajemne poznanie postępowych tradycji i osiągnięć kulturalnych umocni więzy przyjaźni między obu narodami, stanowiąc wkład w dzieło utrwalenia pokoju, postanowiły zawrzeć niniejszą umowę i w tym celu mianowały swoimi pełnomocnikami

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej:

Szefa Polskiej Misji Dyplomatycznej przy Rządzie Niemieckiej Republiki Demokratycznej Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnego Pana

JANA IZYDORCZYKA i

Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego Pana

HENRYKA GOLĄŃSKIEGO,

Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej:

Ministra Spraw Zagranicznych Pana

GEORGA DERTINGERA i

Przewodniczącego Państwowej Komisji dla Spraw Sztuki Pana

HELMUTA HOLTZHAUERA,

którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł 1.

Obie Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się:

- a) utrzymywać katedry i lektorate języka i literatury niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej i polskiej w Niemieckiej Republice Demokratycznej oraz uwzględnić w programach nauczania szkół wyższych, ogólnokształcących i zawodowych wiadomości z zakresu historii, literatury, geografii i nauk ekonomicznych drugiej Umawiającej się Strony, jak również popierać naukę języka niemieckiego w Polsce i polskiego w Niemieckiej Republice Demokratycznej,
- b) popierać na obszarze swojego kraju studia na uniwersytetach i instytutach naukowych studentów i naukowców drugiej Umawiającej się Strony i przyznawać im na zasadzie wzajemności stypendia,
- c) popierać współpracę instytucji i zakładów naukowych oraz wymianę i współpracę naukowców, ich wzajemne kontakty, udział w kongresach, zjazdach i konferencjach,
- d) zabezpieczyć wzajemnie przedstawicielom nauki możliwość badań naukowych w instytutach naukowo-badawczych przy zachowaniu obowiązujących w danym kraju przepisów.

Artykuł 2.

Obie Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się:

- a) wzmacniać i pogłębiać współpracę i wymianę przedstawicieli literatury, sztuki, teatru, muzyki, filmu i radia obu krajów,

die Völker einander näher bringt, überzeugt, dass das gegenseitige Kennenlernen der fortschrittlichen Traditionen und der kulturellen Errungenschaften der Stärkung der Freundschaftsbande zwischen beiden Völkern dienen und ein Beitrag zur Sache des Friedens sein wird, sind übereingekommen, dieses Abkommen zu schliessen.

Zu diesem Zweck haben zu Bevollmächtigten ernannt die Regierung der Republik Polen

den Chef der Polnischen Diplomatischen Mission bei der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik, Ausserordentlichen und Bevollmächtigten Botschafter,

Herrn JAN IZYDORCZYK

und den Vizeminister für Hochschulwesen, Herrn HENRYK GOLĄŃSKI,

die Regierung der Deutschen Demokratischen Republik den Minister für Auswärtige Angelegenheiten,

Herrn GEORG DERTINGER

und den Vorsitzenden der Staatlichen Kommission für Kunstangelegenheiten,

Herrn HELMUT HOLTZHAUER,

die nach Austausch ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten Nachstehendes vereinbart haben:

Artikel 1.

Beide Hohen Vertragschliessenden Parteien verpflichten sich:

- a) Lehrstühle und Lektorate für deutsche Sprache und Literatur in der Republik Polen und für polnische Sprache und Literatur in der Deutschen Demokratischen Republik zu unterhalten, in den Lehrplänen der Hochschulen, der allgemein bildenden und der Fachschulen Geschichte, Literatur, Landes- und Wirtschaftskunde der anderen vertragschliessenden Partei zu berücksichtigen, wie auch den Unterricht der deutschen Sprache in der Republik Polen und der polnischen Sprache in der Deutschen Demokratischen Republik zu fördern,
- b) innerhalb ihrer Landesgrenzen Studien der Studenten und Wissenschaftler der anderen vertragschliessenden Partei an den Universitäten und wissenschaftlichen Instituten zu unterstützen sowie ihnen auf der Grundlage der Gegenseitigkeit Stipendien zu gewähren,
- c) die Zusammenarbeit der wissenschaftlichen Institutionen und Anstalten sowie den Austausch und die Zusammenarbeit der Wissenschaftler, ihre gegenseitigen Verbindungen und Teilnahme an Kongressen, Tagungen und Konferenzen zu fördern,
- d) den Vertretern der Wissenschaft gegenseitig die Durchführung von wissenschaftlichen Forschungsarbeiten an Forschungsinstituten zu gewährleisten, wobei die im gegebenen Lande geltenden Vorschriften zu beachten sind.

Artikel 2.

Beide Hohen Vertragschliessenden Parteien verpflichten sich:

- a) die Zusammenarbeit und den Austausch von Vertretern der Literatur, der Kunst, des Theaters, der Musik, des Films und des Rundfunks beider Länder zu fördern und zu vertiefen,

- b) umożliwiać na swoim terenie organizowanie wystaw sztuki i pokazów wszelkiego rodzaju, jak również koncertów, transmisji radiowych, przedstawień teatralnych i filmowych oraz popularyzować utwory muzyczne drugiego kraju,
- c) uwzględniać w programach swych rozgłośni audycje radiowe z zakresu historii, literatury, muzyki i innych dziedzin nauki i sztuki oraz zagadnień społecznych dotyczących kraju i życia drugiego narodu.

Artykuł 3.

Obie Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się:

- a) popierać przekłady na język polski wartościowych dzieł naukowych i literackich niemieckich, jak również na język niemiecki wartościowych dzieł naukowych i literackich polskich,
- b) ułatwiać wydawanie i wymianę książek i publikacji naukowych, pedagogicznych, literackich i artystycznych, materiałów informacyjnych, utworów muzycznych, filmów i płyt gramofonowych, prasy oraz innych wydawnictw drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 4.

Każda z Wysokich Umawiających się Stron będzie ułatwiała działalność agencji i korespondentów prasowych drugiej Strony oraz wzajemną wymianę dziennikarzy.

Artykuł 5.

Obie Wysokie Umawiające się Strony będą popierały współpracę między organizacjami społecznymi, kulturalno-oświatowymi i młodzieżowymi, ułatwiały zapraszanie przedstawicieli tych organizacji, wymianę zespołów oraz organizowanie wspólnych imprez sportowych.

Artykuł 6.

Dla zrealizowania wymienionych w powyższych artykułach zobowiązań zostanie utworzona Polsko-Niemiecka Komisja Mieszana, o równej dla obu Stron ilości członków mianowanych przez Rządy Umawiających się Stron.

Komisja ta składa się z dwóch Podkomisji, jedna z siedzibą w Warszawie, druga w Berlinie. Na czele każdej Podkomisji stanie Przewodniczący, wyznaczony przez Rząd tego kraju, w którym Podkomisja pracuje.

W skład każdej Podkomisji wchodzi Przewodniczący, trzech przedstawicieli zainteresowanych instytucji państwowych i dwaj przedstawiciele Misji Dyplomatycznej drugiej Umawiającej się Strony.

Każda Podkomisja może w charakterze doradców zapraszać do współpracy rzeczoznawców z dziedziny nauki i kultury.

- b) innerhalb ihrer Landesgrenzen die Veranstaltung von Kunstausstellungen und Vorführungen aller Art sowie von Konzerten, Rundfunkübertragungen, Theater- und Filmvorstellungen zu ermöglichen und die Musikwerke des anderen Landes zu popularisieren,

- c) in den Programmen ihres Rundfunks Sendungen über Geschichte, Literatur, Musik, andere Gebiete der Kunst und Wissenschaft und über gesellschaftliche Probleme, die das Land und das Leben des anderen Volkes betreffen zu berücksichtigen.

Artikel 3.

Beide Hohen Vertragschliessenden Parteien verpflichten sich:

- a) Übersetzungen wertvoller deutscher wissenschaftlicher und literarischer Werke ins Polnische und wertvoller polnischer wissenschaftlicher und literarischer Werke ins Deutsche zu fördern,
- b) die Herausgabe und den Austausch von wissenschaftlichen, pädagogischen, literarischen, künstlerischen Büchern und Veröffentlichungen, Materialien informatorischen Inhalts, Musikwerken, Filmen und Schallplatten, Presse- und andere Veröffentlichungen der anderen vertragschliessenden Partei zu fördern.

Artikel 4.

Jede der Hohen Vertragschliessenden Parteien wird die Tätigkeit von Presseagenturen und Presseberichterstattern der anderen Partei sowie auch den gegenseitigen Austausch von Journalisten unterstützen.

Artikel 5.

Beide Hohen Vertragschliessenden Parteien werden die Zusammenarbeit ihrer gesellschaftlichen, kulturellen und Jugendorganisationen unterstützen, die Einladung von Vertretern dieser Organisationen, den Austausch von Ensembles und die Durchführung gemeinsamer Sportveranstaltungen erleichtern.

Artikel 6.

Zur Verwirklichung der in den vorhergehenden Artikeln erwähnten Verpflichtungen wird eine polnisch-deutsche gemischte Kommission gebildet, deren Mitglieder in gleicher Anzahl von den Regierungen beider Parteien ernannt werden.

Die Kommission setzt sich aus zwei Unterkommissionen zusammen, von denen die eine ihren Sitz in Warschau und die andere in Berlin hat. Zur Leitung jeder dieser Unterkommissionen wird ein Vorsitzender berufen, der von der Regierung des Landes, in dem die Unterkommission tätig ist, ernannt wird. Zu jeder Unterkommission gehören der Vorsitzende, drei Vertreter der zuständigen staatlichen Körperschaften und zwei Vertreter der Diplomatischen Mission der anderen vertragschliessenden Partei.

Jede Unterkommission ist befugt, als Ratgeber Sachverständige auf dem Gebiet der Wissenschaft und der Kultur hinzuzuziehen.

Artykuł 7.

Posiedzenia Komisji Mieszanej odbywać się będą na przemian w Warszawie i w Berlinie, nie rzadziej jednak niż raz na rok. Pierwsze posiedzenie odbędzie się w Warszawie, nie później niż w trzy miesiące po ratyfikacji bądź zatwierdzeniu niniejszej umowy i wymianie odpowiednich dokumentów.

Przewodnictwo posiedzeń Komisji Mieszanej obejmuje każdorazowo Przewodniczący Podkomisji, w której kraju posiedzenie będzie się odbywało.

Komisja Mieszana ustali regulamin, według którego Komisja oraz Podkomisje będą wykonywać swe prace.

Wydatki Komisji Mieszanej oraz Podkomisji ponosić będzie Strona, na obszarze której odraduje Komisja Mieszana względnie Podkomisja.

Artykuł 8.

Dla wykonania niniejszej umowy Komisja Mieszana opracuje każdorazowo roczny program wymiany kulturalnej i przedstawi go do zatwierdzenia Rządowi obu Krajów. Zmiany i uzupełnienia programu, jakie mogą powstać w toku jego realizacji, wymagają zatwierdzenia przez Komisję Mieszaną lub Przewodniczących obu Podkomisji na wniosek jednej z Podkomisji.

Artykuł 9.

Poprzednio zawarte porozumienia pomiędzy poszczególnymi instytucjami w zakresie współpracy kulturalnej pozostają w mocy, o ile ich przepisy nie są w sprzeczności z postanowieniami niniejszej Umowy. Nowe porozumienia tego rodzaju będą dla uzyskania ważności wymagały zatwierdzenia Komisji Mieszanej lub Przewodniczących obu Podkomisji.

Artykuł 10.

Niniejsza Umowa zawarta zostaje na 5 lat, przy czym przedłuża się ona na dalszych 5 lat, o ile nie zostanie wypowiedziana przez żadną z Umawiających się Stron na 6 miesięcy przed upływem terminu jej ważności.

Niniejsza Umowa wymaga ratyfikacji względnie zatwierdzenia przez każdą ze Stron i wchodzi w życie w dniu wymiany odpowiednich dokumentów. Wymiana odbędzie się w Warszawie. Równocześnie traci swą moc podpisany w Warszawie 6 czerwca 1950 roku Polsko-Niemiecki Protokół o Współpracy Kulturalnej.

Sporządzono w Berlinie dnia 8 stycznia 1952 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i niemieckim, przy czym oba teksty są w równej mierze obowiązujące.

Na dowód czego wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Umowę i opatrzyli ją swymi pieczęciami.

Z upoważnienia

L. S. Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
Jan Izydorczyk
Henryk Golański

Z upoważnienia

L. S. Rządu Niemieckiej Republiki Demokratycznej
Georg Dertinger
Helmut Holzhauser

Artikel 7.

Die Sitzungen der gemischten Kommission werden abwechselnd in Warschau und Berlin abgehalten und zwar mindestens einmal im Jahr. Die erste Sitzung findet in Warschau spätestens drei Monate nach Austausch der Ratifikations — bzw. Bestätigungs — urkunden statt.

Den Vorsitz für die Sitzungen der gemischten Kommission übernimmt jeweils der Vorsitzende jener Unterkommission, in deren Land die Sitzung stattfindet.

Die gemischte Kommission wird eine Geschäftsordnung festlegen, nach deren Regeln die Kommission und die Unterkommissionen ihre Tätigkeit durchzuführen haben.

Die Ausgaben der gemischten Kommission und der Unterkommissionen werden von der Partei getragen, auf deren Gebiet sie tätig sind.

Artikel 8.

Zur Durchführung dieses Abkommens wird auf der Sitzung der gemischten Kommission ein Programm für den kulturellen Austausch jeweils für die Dauer eines Jahres ausgearbeitet. Dieses Programm ist durch die Regierungen beider Länder zu bestätigen.

Veränderungen und Ergänzungen, die sich aus der Realisierung des Programms ergeben, können auf Antrag einer der Unterkommissionen von der gemischten Kommission oder von den Vorsitzenden beider Unterkommissionen beschlossen werden.

Artikel 9.

Die bisher abgeschlossenen Vereinbarungen einzelner Körperschaften über kulturelle Zusammenarbeit bleiben in Kraft, sofern sie den Bestimmungen dieses Abkommens nicht widersprechen.

Neue Vereinbarungen dieser Art bedürfen zu ihrer Gültigkeit der Genehmigung durch die gemischte Kommission oder durch die Vorsitzenden beider Unterkommissionen.

Artikel 10.

Dieses Abkommen wird für die Dauer von fünf Jahren geschlossen, wobei seine Gültigkeit sich um weitere fünf Jahre verlängert, wenn keine der vertragschliessenden Parteien das Abkommen sechs Monate vor seinem Ablauf kündigt.

Das vorliegende Abkommen wird von jeder der Parteien ratifiziert bzw. bestätigt.

Dieses Abkommen tritt am Tage des Austausches der entsprechenden Urkunden in Kraft. Der Austausch findet in Warschau statt. Gleichzeitig verliert das polnisch-deutsche Protokoll über die kulturelle Zusammenarbeit, unterzeichnet in Warschau am 6. Juni 1950 seine Gültigkeit.

Ausgefertigt in Berlin am 8. Januar 1952 in doppelter Urschrift, jede in polnischer und deutscher Sprache, wobei beide Texte in gleichem Masse gültig sind.

Als Beweis dessen haben die Bevollmächtigten dieses Abkommen unterschrieben und mit ihren Siegeln versehen.

Im Auftrage

der Regierung der Republik Polen
Jan Izydorczyk
Henryk Golański

L. S.

Im Auftrage

der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik
Georg Dertinger
Helmut Holzhauser

L. S.

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

Dano w Warszawie, dnia 19 kwietnia 1952 roku.

L. S.

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów

J. Cyrankiewicz

Minister Spraw Zagranicznych

St. Skrzyszewski